

Бисмиллагъи ррягъмани ррягъим!

АССАЛАМ

www.assalam.ru

НА ТАБАСАРАНСКОМ ЯЗЫКЕ

МУСУРМНАРИН ГАЗАТ

№5 (66) май 2009-пи йис. / Джумаг-уль-аввал 1429 / Табасаран члалниинди вазлик саб ражну угубчлвур. Къимат 15 манат

«АССАЛАМ» ГАЗАТДИН ЮБИЛЕЙ

15 йис мидиз улихъна, 1994 – пи йисан апрели, урхру мусурман ксари «Ас - Салам» газатдин сабпи нумра чпин хлиз гъдабгъну.

Думу гъадму клуру гаф ву ки, ихъ уълке ва республика къаназ вуйи вахтназди динсузвалин нивкъан уягъ гъахъну. Диди Ислам диндикан гъамусдихъантина гучвал ктарди ва варидариз ебхъруганси пуз хай шлувал улупну.

Дагъустандиъ айи мялуматар тувру дакъатарин гъурулушнаъ диндин изданйир 1990 – пи йисан чвну гъад-

Ас-Салам-фото

урус ва авар члалариинди вуйи газатар саб вазли къюб ражну (йицикъю- къюб маш), имбу члалариинди вуйидар вазли саб ражну (миржи- жиб маш) адагъура. 2009-пи йисан февралихъанмина лезги члалниинди вуйи «Ассалам» газат, 4 агъзур экземпляринуб, 12 машнакан ибарат вуди чапдиан адабгъура. Газатдиъ варитлан артухъди урхруб ва аьшкълуб суаларикан ва жавабарикан ибарат вуйи маш ву. Газат Дагъустандиъси, Урусат Федерацияиъ ва гъеле СНГ-йин уълкйиригъра кмиди тарабгъура. Газатдин редакцияи, редакцияин советди гъар вахтна материалар мяналудар хъпан бадали цийи къайдйир агбан гъайгъушин зигура. Газат адабгъбан зиин 15-рилан зиина

НУМРАЙИЪ:

2 **АХЪЮРИЗ ГЪЮРМАТ АПИНАЙ**
Мажлисдиъ дусбан – гъуджвбан къайда

3 **ФИКИР ТУВХЪА, АННАМИШ АПИУХЪА**
Фукъан уткан ва уччува жавабар дарин?!

4 **ИСЛАМДИН ЖЪМЪАЪТ САБ ХИЗАН, САБ БЕДЕН ВУ**
Сари – сариз кюмек апинай

5 **ХАЙИРЛУ СЮГЪБАТАР**
Ислам фу ву

7 **УЖУДАР ИНСАНАРИКАН СЮГЪБАТАР**
Гъизилин хилар хъайи хайирлу кас

«Ас-Салам» газатдин редакция

Динсузвалин мучлушнан къяляхъ вуйи гъякълувалин акв

мугандин СССР-ин Верховный Советди печатдин ва жара мялуматарин дакъатарин гъякънаан вуйи Къанун адабгъбалан къяляхъ арайиз гъюз хъюгъну. Гизаф йисариинди атеиствалин агъавал давам хъплан къяляхъ сабпи ржану вуди ихъ абйирин диндихъна къяляхъ хътакуз ва ихъ халкъдин рюгълувалин яратмишариъ иштирак хъуз мумкинвал гъабхъунхъуз.

Исламдин жара изданйирхъди сабси «Ас - Салам» клуру газат чапдиан адабгъуз хъюгъну. Думу «Рякъ» клуру рягъимлувалин фондну Дагъустандин мусурмнарин Духовный управлениеи разивал тувбиинди ва тасдикъ апибиинди арайиз гъафиб ву.

«Ас-Салам» аьраб члалниинди «ислягъвал ва гъурулувал» клуру мяна туврайиб ву. Иллагъки гъаму газатди гъациб рякъ хъапри гъамус 15 йис дубхъна. Гъаму вахтан арайиъ дидин ляхниъ хайлин дигишвалар арайиз гъафну, саб жерге читинваларра аьгъ гъапну, хъа гъамус диди Дагъустан Республикайин улихъна душнайи изданйирин арайиъ улхъан йишв бисура.

Гъаму газатдин метлеб инса-

нарихъна исламдин бинйир рукъувал, диндин идарайин ляхнихъди таниш алувал, мусурман дюнъийиъ арайиз гъюрайи гъядисйирхъди, хабрарихъди мусурман гъардшар ва чйир таниш алувал ву.

Сифте ражари газат анжагъ урус члалниинди удубчлвур гъабхъну, саб вазли къюб ражну. Сайидмугъяммад-гъяжи муфтий гъахъиган газатдихъна вуйи янашмишвал ужуб терефнахъинди дигиш шулу. Дугъаз мялуматар тувру дакъатар жамъатлугъ фикрар цийи алаъбан метлеблуваликан аьгъяйи ва газатдиз асас фикир туври гъахъну. Гъацира дугъу ихъ республикайин жара миллетарин члаларииндира газат адабгъбан теклиф дивну.

Газат вари яшарин ксариз вуйиб ву: «Ас-Саламди» дишагълийириз, жигъилариз ва набалугъариз вуйи макъалйир чап алура. Гъарсар мусурман касдихъан «Ас-Салам» газатдин машарик чпис хайирлу ва аьшкълу материалар агуз шулу. Дидиъ Ислам диндин гъякънаан вуйи мяналу материалар чап алуру, Къуръандин аятарин ва саб жерге сурйирин мяна тувра,

гъядисар чап алура, инсанарин эдеблувалин терефарикан ктибтура, Дагъустандин ва Къавкъаздин дявдин тарих къван алура.

Асас фикир гъякълу Исламдикан вуйи ва экстремиствалин рякъ гъабхурайи вагъабизм тянквид апру макъалйир чап алуваз туври шулу. Гъадушваъ диндин гъякънаан аьгъювалар айи аьлимари ужуб ляхин гъабхура.

Аьгъмад-гъяжи Аьбдулаев муфтийвалин гъуллугъназ гъафихъангазатдинтиражрякъюри – рякъюри артухъ хъуз хъюбгъну (1998- пи йисан газат анжагъ урус ва авар члаларииндитлан адабгъурадайи). Хъасин думу урус ва авар члалариинди гъабгъура. 2008- пи йисан аьхирариъ анжагъ урус члалниинди адабгъурайи «Ас – Саламдин» тираж 32 500 экземпляр вуйи. Хъа вари члалариинди удубчлвур «Ассалам» газатарин умуми тираж 70 агъзурихъна экземпляр вуйи. Му гъадму клуру гаф ву ки, «Ас-Салам» газат урхрударин къадар йигълан – йигъаз ва йислан - йисаз артухъ шула. Учвкан гизафдариз мялум вуйиганси,

Урусатдин журналистарин Союздин членар машгъул духъна, исламдин вузарин мялимарихъди, ДУМД - дин экспертдин советдин ва канонический отделин гъуллугъчйирхъди мюгъкам аьлакъа уьбхюра ва мяналу макъалйир гъазур апибиинди кюмекар тувра.

Дагъустандин халкъарин члалариинди «Ассалам» газат адабгъбан ляхниз государственной гъурулушариъ ва члаланна литературайи Институтдиъ лихурайидари ужуб къимат тувра. Шагъидвал алура, фицики гъамцдар изданйир чапдиан адагъували Къавкъаздин халкъарин багъри члалар уьрхъаз ужуб терефнахъинди тясир алура.

Анжагъ вари коллективди албагъну ляхин алурайивали «Ассаламдиз» Аллагъдин ﷻ амриинди, Дугъан разивалиинди ва мусурман ксарин хайирназ вуди артмиш хъуз мумкинвал тувра. Гъит Аллагъу Тааьлайи ухъуз гъаму хайирлу ляхниъ – Аллагъдин ﷻ дин - Ислам тарабгъбан ляхниъ кюмек туври! Амин.

ФИКИР ТУВХЪА, АННАМИШ АПУХЪА

Мугъаммад-Рамазан РАЖАБОВ,
Дагъогни шагърин имам

**БисмиЛлагъи
Ррягъмани ррягъим**

Гъюрматлу ватанагълийир, мусурман гъардшар ва чйир! Гъидин девриъ ухъкан гизафдар Аллагъу Тааъла гъархну ва Дугъан тIалабар тамам дарапди, хъа амма мусурманар вуча, кIури яшаммиш шула. Гъаддиз ихъ арайиъ гизаф фитна (футна), хъял гъювал, инжиклу хъувал, чIуру ляхнар алувал, сари – сариз илзигувал, гъитибкIувал, ахъюр – бицир аьгъдрувал, гъюрматсузвал, жара касдин хайир даккнивал ва гъам жара пис гъиллигъар тарагъна ва ихъ уларикк рякъюри - рякъюри артмиш шула.

Эгер ухъуз Аллагъди ﷻ дивнайи рякъюкан, Дугъан гъюкмар - къанунариккан хабар вуйиш, думу ляхнар лапра цибдитан даршлийи. Ари йипайчва, гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир: ухъу ихъ веледариз фициб тербия тувра? Гъайифки, хайлиндариз Аллагъу Тааълайин Къудратлуваликан ва Дугъу ухъухъна Гъау Пайгъамбарикан хабар адар, я саб аьлгъамд, я саб къулгъу урхувал, гъудган- жалкIан алувал адар, чпиз фици ккундуш, гъаци яшаммиш шула. Гъаддиз ухъу, гъацдар веледарин абйир - бабари ва гагйир - дадйири ухълантина шлу насил фициб рякъюъди гъагъюруш, дериндиан фикир тувуб, аннаммиш алулб лазим ву, дурар Ислам диндин рякъюъди дацIрарки гъагъбан бадали гъайгъу зигуб чарасуз герек ву.

Ухъуз аьгъюганси, Аллагъдихъан ﷻ гучIру ксар, Дугъан гъаькIу дин хъапIрайидар эдеблудар ва жмяаьтдин арайиъ гъюрмат айидар шулу. Амма гъаму заманайиъ учу дин хъапIрача кIурудар удучIвна. Гъюрматлу мусурман гъардшар! Гъадрар, вагъабитар, гъаькикъатдиъ ихъ гъаькIу диндихъан лапра ярхла вуйидар ву, дурариз чпи гъапIраш хабар адар, я дурариз гъаькIра ккундар. Дурариз ккунди айидар ялгъуз «чру клажар» ву. Гъадрар жара алуз шлу сакъюдар лишнар гъамрар ву: дурари мевлюдар гъахуз хай шулдар, кIуру, гъаьки касдихъ Къуръан, Ясин мурхана, кIуру. Шейхар ва Аллагъдин ﷻ вали ксар гъиспикк ккадарди, дурарихъ хъпрехъди ва дурарихъди гъюжатнаъ ади шулу, ккудушу гъудгнарин къаза мапIанай, кIуру ва гъ.ж.

Гъаддиз, гъюрматлу ватанагълийир, мусурман гъардшар ва чйир, ихъ веледариз минди - тинди гъаьгъийиз, ужувлан тербия тувну, гъаькIу диндикан улупну ккунду. Ухъу шлубкъан ухди ихъ веледар диндиан аьгъювалар тувру йишвариз урхуз гъаьну ккунду. Гъадму веледарикан ухъуз дюнъайиъра ва Ахиратдиъра мянфяаьт шул. Даршиш дурар дюз рякълан улдугуб мумкин ву

Фукъан уткан ва уччву жавабар дарин?!

Ас-Салам-фото

ва хъасин дурар дюз рякъюин алауз лапра къан хъибди. Узуз аьгъюганси, гъаму саягъниинди улдугу ксарикан швнуб саб мисал хуз шулу. Магъа гъадрикан саб мисал: саб, къюб ваз мидиз улихъна узухъна сар балин гага гъафнийи. Дугъу узуз ктибтнийи: «Йиз бай саб - къюб вазлизди лихуз гъушнийи. Хъа гъамус, дилихну гъафиган, учуси дарди жара саягъниинди гъудган алуз хъюгъну. Хъа гъамус учуз гучIурачуз, фицики белке думу гъаькIу рякълан улдугнашул, кIури». Гъаддин къаьляхъ узу дугъаз яв байра хъади закур гъамина гъачай кIури, гъапнийза. Хъа амма гъадму кас гъеле гъира дуфнадар.

Узуз пуз ккунди айиб жараб вуйиз. Ари гъаму байси, жара баярра, ихъ веледарра гъульан удучIвну гъушган, дурари гъапIраш, фициб уьмур хъапIраш, шлихъди дуствал - танишвал кебгънаш аьгъю апури шулдархъа. Гъаддиз абйир - бабарин юкIвар уьргъюру. Гъаци дархъбан бадали ухъу шлубкъан ухди ихъ веледариз диндин аьгъювалар тувну ккунду. Эгер диндикан хабар вуйи велед вуш, думу гъаькIу рякълан алдауз дурариз лапра читинди хъибди. Аллагъди ﷻ ухъуз ва ихъ веледариз дюз рякъюъ гъузуз ва гъаькIу рякъю давам алуз къувват туври!

Гъаму гафарин къаьляхъ узуз гъамцира пуз ккундузуз. Ихъ варитIан гирами ва ккуни Пайгъамбари ﷻ сар аьраб жвиван суалариз туву гюрчег жавабарикан учвуз ктибтуз ккундузуз.

Пайгъамбарихъна ﷻ гъафи аьрабди дугъаз суал тувнийи: «Я Аллагъди Гъаьнайир, узу увухъна гъафунза, узуз увхъан гъаму дюнъайиъра, Ахиратдиъра мянфяаьт айи ляхнар фйир вуш гъерхуз ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Уву суал тув, хъа узу жаваб тувдиза».

Аьрабди гъерхру: «Узуз варитIан аьхю аьандар хъуз ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Уву Аллагъдихъан ﷻ гучIвал кайир ихъ ва гъадмуган аьандар хъидива».

Аьрабди гъерхру: «Узуз инсанарикан варитIан девлетлур хъуз ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Яв айибдиин рази ихъ ва гъадмуган варитIан девлетлур хъидива».

Аьрабди гъерхру: «Инсанарин арайиъ варитIан аьдалатлу кас духъну ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Яв кIваз ккуниб жараризра ккун апин».

Аьрабди гъерхру: «Инсанарин арайиъ варитIан ужур хъуз ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Уву инсанариз варитIан мянфяаьтлур ихъ».

Аьрабди гъерхру: «Узуз Аллагъдин хас вуйи инсанарикан духъну ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Уву варитIан гизафси Аллагъ ﷻ кIваин апури ихъ».

Аьрабди гъерхру: «Узуз йиз иман камил алуз ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Яв тIабиаьт (хасият) ужу апин».

Аьрабди гъерхру: «Аллагъдиз мютюгъ вуйи ксарикан хъуз ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Увьин али яв фарзар тамам апин».

Аьрабди гъерхру: «Узуз Аллагъди ﷻ йиз гунгъар марцц дапIну ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Жвумийин гъудгниз гъаьгъийиз яв суннат гъуссул апин».

Аьрабди гъерхру: «Аллагъди ﷻ узу Гъиямат йигъан нуриинди ишигълу дапIну ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Сар касдизра яманвал ва писвал мапIан».

Аьрабди гъерхру: «Аллагъ ﷻ узухъинди Гъияматдин йигъан рягъимлуди духъну ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Уву гъаму

дюнъайиин Аллагъдин ﷻ вари лукIарихъна рягъимлуди ихъ».

Аьрабди гъерхру: «Узуз йиз гунгъар циб духъну ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Саб фукIа гъабхъиш, инсанариз ухди аьрз апури махъан».

Аьрабди гъерхру: «ВаритIан кIубнир духъну ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Яв Аллагъдихъна ﷻ тавакулвал ади ихъ».

Аьрабди гъерхру: «Аллагъди (*) йиз ризкъ артухъ дапIну ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Уву гъаммишан гъудгнин дижикIнади гъуз».

Аьрабди гъерхру: «Аллагъдинна ﷻ Пайгъамбарин ﷻ ккунир духъну ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Уву Аллагъди ﷻ ва Пайгъамбари ﷻ ккун дапIнайиб ккун апин».

Аьрабди гъерхру: «Узуз гъаькикъатдиъ аьгъяди ккундузуз, фицики Гъиямат йигъан Аллагъдиз ﷻ узкан хъялди даруб».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Аллагъди ﷻ халкъ дапIнайидарикан гъич сабдиканра хъял мапIан».

Аьрабди гъерхру: «Узуз Аллагъди ﷻ йиз дюаьйиз жаваб тувну ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Уву гъарамдихъан ярхла ихъ».

Аьрабди гъерхру: «Аллагъди ﷻ Гъиямат йигъан йиз нукъсанар жин дапIну, ачмиш дарапди ккундузуз».

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Уву яв дин гъардшарин нукъсанар ачмиш мапIан».

Аьрабди гъерхру: «Гунгъарихъанна хатIйирихъан уьрхруб фу ву?»

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Нивгъар, мютюгъвал ва уьрар».

Аьрабди гъерхру: «Аллагъдихъна вуйи варитIан аьхю ужIвал фу ву?»

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Ужуб тIабиаьт, начIвал ва къаза - балайиз сабурувал».

Аьрабди гъерхру: «Аллагъдин ﷻ багахъ варитIан ужуб дару ляхин фу ву?»

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «ТIабиаьтсузвал ва бахилвал (къискъисвал)».

Аьрабди гъерхру: «Дюнъайиъ ва Ахиратдиъ Аллагъдин ﷻ хъял яваш алапIруб фу ву?»

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Ашкар дарапди садакъа тувувал ва кулхри адру ксарин арайиъ мясляаьт алувал».

Аьрабди гъерхру: «Гъиямат йигъан Жегъеннеминд цIа ктубшвруб фу ву?»

Пайгъамбари ﷻ кIуру: «Фициб къаза - бала гъафишра, сабурувал».

Имам Мустагъфирийи гъаму гъадисар вари терефариан дин мюгъкам алурудар ва хайирлудар ву, кIури гъапну. Гъаму гъадисар уч гъапIур ва гъюрхюр Гъанбалайин бай Имам Аьгъмад ву. Аллагъ ﷻ ухъуз кюмек ишри! Амин.

ХАЙИРЛУ СЮГЪБАТАР

Мугъяммад-Закир ЮСУФОВ,
ДУМД - дин экспертдин Советдин
гьуллугъчи

Гюрматлу мусурман
гъардшар, ассаламу
аълейкум!

Аллагъдин ﷺ кюмекниинди
Ислам фу вуш, диди ухъуз
фтихъна дих аплуруш ва
дидин шартлар фицдар вуш,
учву гъавриъ тлауз чалишмиш
хъидиза.

Ислам - му сагъи дин ву,- «Футту-
хату рраббания» клуру дафтриъ гъамци
дибикина. Чан луклар Ислам диндихъ-
на хъау Аллагъдиз ﷺ шюкюр ибшри!
Дугъан амриинди ихъ диндиъ гъич саб
аъгвалатнаканра асиллу дару шартлар
тлаъну. Гъаддиз ухъу Сар Аллагъу
Тааъла киваин аплури, асас гъаигъу-
шин Ислам дин вуди яшамаш духъну
ккунду.

Диндиъ абийр-бабаринна чпин веле-
дарин арайиъ айи аълакъири ва жюр-
бежюр жара шартлар гъакълуди къайд
дапна, диди инсафсузвал тьякъид
аплура ва вари жюрейин вари инсанар-
ихъди вуйи аълакъириъ гъакълувал
асасуб вуди гъисаб дапна. Исламди
чан жямаътлугъдиъ инсанарин хуш-
бахтвал жанлу аплуру, фицики чпин
хлиъ гъюкум айидар Исламдин къану-
нар дюзди клулиз адагъбан жавабдар-
вал гъисс аплуз буржлу шулу. Исламди
сар – сарихъна ккунивал уъхъюз ва чиб
- чпихъди гафар - члалар аплбаъ гъакъ-
лувал улупуз дих аплура, сюгъбатнаъ
рѳбатсузвал къабул аплурдар.

Ихъ динди инсандин бедендин
ва уьмрин вари терефар къайдайиъ
дерккору: марццишинвал, сагъламвал,
сиясатвал, яшайишдин аълакъири
дюзди уьрхювал. Гъадририхъди ва
уьмрин жара терефарихъди аълакълу
вуйи гизаф къадар мисалар Гирами
Къуръандиъ къайд дапна.

Исламди инсанариз эдеблувалин,
гъакълувалин ва ужудар гъиллигъа-
рин терефар уьрхюз дих аплура. Диди
ипбан месэлийири къайдайикк къаъра,
ипбан месэлийириъ инсандин гъяра-
катариъ гъялал фу вуш ва гъярам фу
вуш жара дапна.

Гъайиѳки, хайлиндарин чпис Ислам
диндикан айи фикрар - хиялар лапра
зайиѳдар ву. Дицистар ксариз гъар
жюрейин аъдатар клулиз адагъувал,
Ислам клултин бисувал асасуб вуди
рякъбюра, хъа амма киван мюгъкам
тасдикъвал адарди.

Ислам – му ухъу Халкъ гъаплури
мютлюгъ хъувал, Мугъяммад Пайгъам-
бариланмина ﷺ ухъухъна гъаънайи
диндин вари къанунар дюзди клулиз
адагъувал ву.

Сагъи Ислам сагъи саягъниинди
мелзниинди клултин бисувал (гъа-
дабгъувал), чав клулиз адагъурайи
гъяракатарихъди сабси юквниинди тас-
дикъ аплувал ву. Яни думу Мугъяммад
Пайгъамбари ﷺ аплури гъахъи саягъ-
ниинди клулиз адабгъну ккунду.
Дугъан гъиллигъар ва янашмиш'валар
Аллагъдихъан ﷺ вуйидар ву. Хъа гъа-
драр Аллагъдихъан ﷺ дуфну айидар
вуш ясана дарш кивахънивал улупури

гъахъиш, гъацир касдин Исламдик пай
ктар, гъацири чан фикрар сагъ аплуб
метлебниинди швумалвал улупну ккун-
ду ва гъакълу исламдихъна хътакуб
лазим ву.

Хъа ухъу Аллагъу Тааълайиз шюкюр
аплухъа, ухъуз гъамциб ужуб Ислам
дин тувбаз лигну ва ухъу Чан умма-
тарикан ужударстар аплбаз лигну Чан
аъхювализ шюкюр ибшри, клурахъа.
Ухъу Ялгъуз Аллагъдилан ﷺ гъайри

дихъна вижнасузвал рякъбюру. Эгер
мелзналан ужуб клури, жвув ужур касси
улупури, хъа айтлан ва жвуван гъярака-
тариъ писвал аш, гъациб гъял диндиз
хас дар.

Гъакълу ву, Аллагъ ﷺ киваин аплруган
юкв архайн шлудар, Къуръандин
аят урхруган иман мюгъкам шлудар,
мусурман диндин вари шартлар дюзди
клулиз адагърудар, гъудник Аллагъдиз
ﷺ дюъйир аплури ва Дугъак умудвал

Ислам фу ву?

Ас-Салам-фото

жара аллагъар адар, клури тасдикъ
аплурахъа. Думу Ялгъузур ву, Дугъаз
юлдшар адар, Дугъу ухъуз йигъан хъуб
гъудган аплуз, аъжуз ксариз садакъа
тувуз, ушвар дисуз, гъяж клули гъабхуз,
жарадарин зулмикк (писваликк) ккахъу
касдиз кюмек аплуз, инсафсуз кас
гъакълувалихъна хуз, гъарсар мусур-
ман касдиз гъакълу теклифар тувуз,
жвувахъди сабси жара ксарра гунагъ-
нан ляхнарихъан хътауз, хай шлубдин-
на хай даршлубдин сяргъатар жара
аплуз амур дапна.

Аллагъу Тааълайи ужудар ва бар-
каллу ляхнарин ксар уьмурлуг, гъам-
мишанлиг вуди Женнетдиъ, тебрик-
нан хулаъ гъитуз, хъа нягъякъ ксар
Жегъеннемдиз, аъзабар кчикиъбан
хулаз гъауз гаф тувну.

Ухъу шагъидвал аплурахъа, фицики
Мугъяммад Пайгъамбар ﷺ Аллагъдин ﷺ
лук! ва Дугъу Гъаънайи ихъ Пайгъамбар
ﷺ ву. Дугъу чан гъаму гъадисдиъ гъакъ-
луди дупна: «Гъялал» ва «гъярам» клуру
гафарин мяна ачухъуб ву. Гъадриарин
арайиъ гизаф кивахънивалар а. Шлиз
кивахънивалихъан гуч! шулуш, гъа-
цир касди чан дин ва чан намуслувал
марцц аплуди, хъа фуж кивахънивалиъ
ахъруш, гъацир кас гъярамвалиъ ахъру
(яни къадагъа дапнайибдиъ)».

Эй Аллагъдин луклар! Ухъу ихъ
дин мелзниинди киван деринариан-
ра гъакълуди тасдикъвал аплубдиз
клуруб вуйиваликан гъархну ккундар.
Аллагъ Сар ву, клури, хъа амма Дугъан
диндихъна даргъну янашмиш шулуш
ва Дугъаз туву гаф тамам аплурдарш,
гъялал вуйибра, дарубра иплуруш ва
ишлетмиш аплуруш, думуган ихъ дин-

киврудар Фирдавс женнетдиз чпис
баркаллу рякъ ккабалгурайидарик гъи-
саб ву. Хъа амма гъудган аплуруш,
гъадму гъудгни нягъякъ ляхнарихъан
ва писваларихъан чпи уьрхюз даршлу-
дар, вазлин арайиъ гъидритди ушвар
дисурушра, хъа амма чпин нягъякъ гъя-
рактариинди гъаддикан мянфяаъ ктаб-
гъуз даршлударра хъиди. Бязидари
чпи малайикарси улупуру, хъа амма
гъаддарин юквариъ шейтан (иблис)
либцура. Гъацдар ксар Аллагъдин ﷺ
ужувларихъ мягърум вуйидар ву.

Гюрматлу мусурман гъардшар ва
чйир! Ухъуз аъгъяди ккунду, фицики
Ислам гъациб дин ву ки, увуз Аллагъу
Тааъла рякъюрадаршра, хъа амма
увуз Думу рякъюрайиганси ибадат
дапну ккунду, хъа Дугъаз уву рякъю-
ра. Мугъяммад Пайгъамбари ﷺ гъапну:
«Увуз кивахъниб даруб дрякъкъидкъан
гагъди кивахъниб гъибт». Иман (дин-
дихъ кивантан хъугъуб)- му уву яв
гъардшиз увуз дубхъну ккуни дере-
жайин уж'вал ккун аплувал, хъа увуз
дубхъну даккни зарар дугъазра ккун
дараплувал ву. Гъакълу саягъниинди
инсан инандирмиш аплувал мумин кас-
диз Аллагъдихъан ﷺ гуч! кайивалин
лишан ву (Аллагъу Тааълайи къадагъа
дапнайиб дюзди клулиз адабгъувал,
Аллагъдихъан жиниди вушра ва ачухъ-
ди вушра гуч! кайивал, чан аъкъвлин
терефар ужу аплувал).

Гъит ухъуз гъарсариз Къудратлу
Аллагъу Тааълайи гъаму дюньяийъ
артухъди ужулар гъитуз ва тмунуб
дюньяийиз артухъди савабар гъазан-
миш аплуз аъшкъ ва къувват туври!
Амин.

Жвуми вари йигъарикан варитлан успагъиб ву

Йиз веледар, гъарсаб динди
гъяфтайиъ сад йигъ гирамиб
вуди кадабгъна. Иудейиарин
гъадму йигъ шембе (дидиз
ухъухъ султра, кишра клуру),
христианарин - элгъет йигъар ву.

Хъа мусурмари чпис варитлан гира-
ми йигъ жвумийин йигъ вуди кадабгъна.
Ари гъаддиз ухъу вари гъяфтайиъ гъад-
му йигъаз ккилигури ккунду.

Малайикари жвуми йигъан машк-
вар къайд аплуру. Дурар дюньяийин
жилин жюрбежюр йишвариз гъягъюру,
Къуръандин аятарихъ хъпехъбан бада-
ли.

Гъадму йигъан Пайгъамбар ﷺ гъачнин
ухди гъуджуври ва жиклури гъахъну.
Хъасин дугъу чаин марцци палат алаб-
хъуйи, жандик ицци ниъ кубзуйи.

- Гъяфтайин йигъарикан варитлан
хайирлуб жвуми ву,- клури гъахъну
дугъу.- Шли, гъадму йигъан гъудгнин
дижикну, мистаз гъаѳиш ва имамдихъ
хъпехъиш, къюб жвумийин арайиъ вуйи
йигъари деету дугъан вари гунгъар
ктуштуру,- Пайгъамбари гъадму йигъаз
айи метлебувал гъамци къайд аплури
гъахъну.

Дугъу жвуми йигъан мистаз уч духъ-
найи динагълийириз гъадму йигъандин
успагъиваликан гъамци гъавриъ тлаъри
гъахъну:

- Жвуми йигъан мистан къаѳий-
рихъна малайикар тирхури шулу.
Дурари мистазди учву гъарсар мусур-
ман кас гъисабназ гъадагъури шулу.
Сабби нубатнаъ мистазди гъаѳидари
Аллагъу Тааълайин терефнаан ужуван
гафар гъадагъуру, клултинди саб деве
убккбиинди садакъа тувгансиб къадар-
наъди. Гъадриарин къяляхъди мистазди
учлвдариз клултинди саб якъ убккби-
инди садакъа тувганси, шубурпидариз
- пецъубккганси, варидарин къяляхъ-
ди учлвдариз - саб муртайин садакъа
тувганси. Имам мигъабдихъна (минба-
рихъна) удучлвуз хъюгъюбси ва дюъйир
урхуз хъюгъюбси дишлади малайика-
ри чпин тетрадь элбкуру ва хъпехъуз
хъюгъру.

Пайгъамбарин ﷺ гафарихъ хъпехъ-
ру мусурмари жвумийиз аъхю къи-
мат тувуйи. Дурари Пайгъамбарин
ﷺ гъяракатар давам аплуйи. Жвуми йигъ
улубкъюбси инсанар жиклуз, чпин марц-
цишин аплуз хъюгъюйи, марцци палат
алабхъуйи, чпихъ ицци ниъ хъаплуйи,
касибар рази ктауйи.

Гъаму саягъниинди жвумийин мет-
лебувал къайд аплури ва тарабгури
гъахъну. Гъаддихъанмина ихъ гъидин
вахтназкъан жвуми мусурмарин машк-
вран йигъ вуди гъисаб аплура.

Гюрматлу мусурман гъардшар ва
чйир! Хъа учву жвумийиз фици гъязур
шулчва? Учву ичв ахъюдари чпихъди
жвумийин гъудгниз гъахури шулин, гъаз
гъапиш жвумийин гъудгнин баракатди,
ужувлари учвора хайлин ужуварихъна
хуз мумкин ву.

ЯВ КИВАЗ ККУНИБ ЖАРАРИЗРА ККУН АПИН

ГЪЯДИС

«АССАЛАМ» ИХЪ ГЪАРСАРИН ГАЗАТ ВУ

Гъамусяаьт ухъухъ гъюкмарра, къайдйирра гъидикънайивал гъич саризра жини ляхин дар. Гъайифки, гъамциб аьгвалатнаъ почта ва транспортра вахтнинди лихурадар, ари гъаддиз подписка дапнайи газатар - журналар чпин эйсйирихъна вахтнинди рукъбан ляхинра рази шлу гъялнаъ адар. Гъацдар дюшюшар арайиз гъюрувализ лигну Дагъустандин мусурмнарин диндин идарайи «Ассалам» газат тарабгъру вакиларин дестйир тешкил гъапну. Гъадму гъисабнаан - ихъ багъри табасаран члалнинди чапдиан удубчлвурайи «Ассалам» газат тарабгърударинра.

гъядисариь аьгювалар гъадагъбин машгул шлу касдикан Аллагу Тааьлара ва учвра рази шлувал къайд дапна. Ислам диндиан аьгювалар гъадагъвал лапра баркаллу ляхин ву. Пайгъамбарин гъаму гъядисдиъра дупнайиганси, «Аллагъдиз ﷺ варитлан гизаф ккуни дин Ислам ву».

Сабсана ражну пуз ва ихъ гъюрматлу мусурман гъардшарихъна ва чйирихъна подпискайин гъякънаан илтиклуз ккундузуз: «Гъюрматлу мусурмнар, багъри ватанагълийир! Гиранра мапнанай, хъа амма гъякълуб ашкар аплдиза: ихъ кагъалвал себев вуди гъамусяаьт дагъустан-

Подписка дапна чва?

Ахъю разивалиинди къайд аплуз шулу, фицики гъамусяаьт «Ассалам» газат дагъустандин халкъарин асас члаларинди удубчлвур ва дидин тираж ихъ республикайин мялуматар тувру дакъатарин арайиь варитлан аьжуб ву. Анжагъ саб урус ва табасаран члаларинди удубчлвурайи газатарин тираж хъцлуд агъзурихъна экземпляр вуйивал разивалиинди къайд аплуз шулу. Амма, гъайифки, гъарганси, гъамусра ихъ багъри табасаранарин газатдиз подписка аплбахъна вуйи янашмишвал лапра зйиифуб ву. Учу ккудушу вахтарира гъаму темайиан яркю сюгъбатар гъухунча, хъа амма гъелелиг подпискайин ляхин улихъ гъябгъюраддар. Саб терефнаан, табасаран члалнинди вуйи газат гъадабгъру мусурман чйири ва чйири гъарган газатдин тариф аплури шулу ва гележегдиъра думу газат чпин хизандин вакилариз подписка аплуз шериквал улупуру.

Гъациб аьгвалатнаъ вари табасаран хизанари гъаз мусурман газатдиз подписка аплурадариз мягътал хъуз ляхин а. Эгер муганайиз газат гъадабгърудари думу чпихъна гъюз къан гъаплган багъанйир почтайиин илирчуйиш, гъамус аьгвалат жараб дубхъна: газат гъадабгъбан зиин Дагъустандин мусурмнарин диндин идарайин вакилари Табасаран ва Хив районариь, хъа гъацира Дербентдиь ва Огнийиь гъюзчивал гъабхура: Табасаран райондиь Абдулмалик Мягъямедбеговди, Хив райондиь – Абдуллагъ ва Мирзахан Мирзахановари, ДагъОгни шагъриь- Гъадрари гъавриь адру вари месэлийр дюзди гъял аплуз кюмек тувра, мусурман дин тарабгъбан баркаллу ляхин клули гъабхура. Гъит дурариз Аллагъди савабар туври!

Учу гъаму ражну ихъ мурсурман гъардшариз ва чйирииз, сабли нубатнаъ «Ассалам» газат гъадабгъурайидариз киваин аплуз ккундузуз, фицики газат адабгъбан ляхин думукъан рягътиб дар: сифтена-сифте нубатнан нумрайиз материалар уч дапну ккунду, таржума аплувал ва макъала къайдайиз

Ас-Салам-фото

хувал, думу албагъвал, хъасин компютериккан ккадаплувал, хъасин газатдин гъарсаб маш жа- жарадиз ккабалгъвал, чап аплувал ва газат думу урхрударихъна рубкъувал. Гъамрар вари дапну ккунидар ву. Ари гъаддиз, гирами дустар, учвухъна сад - къюд йигъан газат гъюз къан гъабхъну клури, инжиклу махъанай. Табасаран члалнинди удубчлвур газат гъар вазли 15-пи йигълантина гъязур дапнади шулу. Гъулариз хътаплайиз 4-5 йигъ гъябгъуб мумкин ву. Дюз гъапиш, жвуван подписка дапнайи газатдин гъайгъушнаъ шлуриккан, думу гъаз рубкъурадарш аьгю аплуриккан шад шулча, фицики гъацир кас гъайгъушин кайир ву. Тмунуб терефнаан, учвухъан ихъ багъри члалнинди удубчлвурайи газатдин редакцияйиз диндин темйириан макъалирра хътауз шалчвухъан. Башюста, биклай, зенг аплинай, гъавриь адрубдин гъякънаан гъерхай. Учвуз гъякълу жавабар тувуз диндин идарайин алимар гъязур ву.

Диндин газат – журнализ подписка аплувал варитлан савабан ляхин вуйивал гъархну ккундар, гъаз гъапиш ихъ ккуни Мугъяммад Пайгъамбарин ﷺ гизаф къадар

дин члаларинди удубчлвурайи газатарикан варитлан цибди подписка дапнайидар табасаранар ву. Гъаз учву вари хизанди ишлетмиш аплу «Ассалам» газатдиз подписка аплуз йискъубан арайиь удубчлвур 180 манат гъайиф аплураш, мягътал хъуз ляхин а. Пулин къитвал айидарихънди девлетлу ксарихъан подписка аплуз шулдаринхъа? Гъелбетда, шулу. Думу савабан ляхинра даринхъа? Гъелбетда, ву. Анжагъ гъаму месэлайиз дикъатлу фикир туврадарчва, багъри ватанагълийир.

Табасаран члалнинди удубчлвурайи «Ассалам» газатдиз подписка аплбахъди ва жюрбежор жара месэлийрихъди аьлакьалу сулар арайиз гъафиш, районариь айи ич вакиларихъан гъерхуз, гъацира ич редакцияйиз ясана йиз гъаму мобильныйи телефон аплуз шалчвухъан: 8988 305 1961. Ич редакцияйин аьдрис:

Мягъягъгала шагъур, Аьзиз Аьлиевдин ччвурнахъ хъайи кюче, 2, «Ассалам» газатдин редакция (табасаран члалнинди вуйи).

Гъит Аллагу Тааьлайи ухъуз варидариз гъякълу рякъюьди гъягъюз амур аплри!

ХАЙИРЛУ СЮГЪБАТ

Сакъюдар фарзарикан

Ихъ мусурман диндиь чарасуз вуди улупнайи диндин (фарзар) тлалабар ва къадагъа дапнайи терефар чарасуз лазим вуйидар ву. 54 фарзнакан магъа асасдарихъди таниш аплурача, гъарсар мусурман касди дурар тамам дапну ккунду.

1. Къудратлу Аллагъ ﷻ Сар (Ялгъуз) вуйивал клульин бисуб.
2. Мусурман касдиз хай шлуб иплуб ва убхъуб.
3. Вари жандак жибклуб.
4. Гъудгнин улихъ гъудгнин жиклуб.
5. Чан вахтна йигъан хъуб гъудган аплуб.
6. Гъарсабдикан аьгю Аллагъди ﷻ ризкъ туврайивал аьгъяди хъуб.
7. Марцци, мусурман диндиз хас вуйи палат алабхъуб.
8. Гъарсабдикан аьгю Аллагъдик ﷻ умуд кивуб, Дугъан амриз шюкюр аплуб.
9. Туву жиббидин вушра рази хъуб.
10. Къудратлу Аллагъдиз ﷻ Чан вари ужувлариз ва хайирлу ляхнариз шюкюр ибшри, пуб.
11. Къудратлу Аллагъдин ﷻ Амриз мятлюгъ хъуб.
12. Читинвалариз мягъкамди аьгъ аплуб.
13. Гунгъарин швумалвал зигуб.
14. Диндиз гъуллугъ аплбан тлалабар кивантан марцциди тамам аплуб.
15. Абйир - бабариз гъюрмат аплуб, дурариз кюмек тувуб.
16. Къудратлу Аллагъдиз ﷻ ккунидар ккун аплуб ва Дугъаз даккнидар даккун аплуб.
17. Жарадариз диндин тлалабарикан ва къадагъа дапнайи терефарикан улупуб.
18. Багахълуйирихъна гъягъуб.
19. Чахъна уьхюз клури туву жарадарин шейь - шюйъназ бахилвал дараплуб.
20. Гунгъар ктучлвбахъан ярхла хъуб ва диндиз гъуллугъ аплбан зиин машгул хъуб.
21. Гъарсабдикан аьгю Аллагъдин ﷻ метлеблуваликан ва къудратлуваликан фикрар аплуб.
22. Гъарсабдикан аьгю Аллагъдихъан ﷻ гучл аплуб ва гъар вахтна дугъаз хъял гъюрувалихъан гучл аплуб.
23. Диндиь улупнайи асас шартлар (фарз) клулиз адагъуб ва гъярам ляхнарихъан ярхла хъуб.
24. Жара кас рихшант дараплуб ва шлиз вушра зулум тутрувуб.
25. Чуру гафар ва футнийир аплбахъан ярхла хъуб.
26. Фу чара дапнура жвуву туву гафназ дугъриди гъузуб.
27. Жарадарин гъярам ляхнариккан вуйи улхбарихъ хъпрехъуб.
28. Фарз ва гъярам фйир вуш аьгю аплуб.
29. Касиб мусурман ксариз кюмек тувуб, закат пай аплуб, тувуб.
30. Къудратлу Аллагъдин жумартваликан умудвал ктрабтлуб.
31. Шейь - шюйъналан ва гъадабгъу бегъерилан закат тувуб.
32. Къудратлу Аллагъдин жумартвал бадали гашди айириз иплуб тувуб.
33. Жвуван юкв гунгъарихъан марцц аплуб.
34. Агъирвал, зурвал улдрубуб.
35. Яшнаккна ккуркъну адру касибрин шейь - шюйъ уьхуб.
36. Хъасиндиз дапну ккуни хъуб гъудган гъидритуб.
37. Жара касдин шейьар гужниинди дидрисуб.
38. Арагъ - чяхир ишлетмиш дараплуб.
39. Кучллан гаф тутрувуб.

ДИНДИН УЛИХЪ ХЪАЙИДАРИН ТАРИХ

Хялижв къабул апІбаз вуйи багъиш

Саб ражну Абдалла ибн Мубаракдихъна йицлур хялижв - алимар гъюру ва дугъаз гъадму хялариз ипІруб гъязур апІуз фуқлара адайи. Анжагъ дугъаз айиб саб гъайван вуйи. Гъадму гъайвниин элеъну думу сад йисан гъаждиз гъягъюри гъахъну, хъа тмунуб йисан дин бадали дявдин женгар гъахуйи. Хялар гъафиган, дугъу чаз айи - адру гъайван убккуру, дидин йикк гъязур апІуру - убхъуру ва думу хялариз гъивру.

Дугъан хпири жилириз кІуру: «Гъаму гъайвнилан гъайри увуз жараб гъич фуқлара адайвуз, гъаз уву думу гъубккунва?» Думуган думу гъялак - гъялакди хулаз гъягъюру ва чан хпирин мягърайиз барабар вуйи шейъ - шюйъ адабгъуру ва гъадму дакъикъириъ дугъу чан хпирлан нюкягъ алдабгъуру. Дугъу кІуру: «Жвуван хялар къабул апІуз даккни хпир узуз ккундарзуз».

Гъадму гъядиса арайиан улдубчІвбалахъан, сакъюдар йигъарилан, дугъахъна сар кас гъюру ва кІуру: «Эй мусурмандин имам, узуз риш азуз, думу чан дадайихъ мягърум гъахъну ва дугъу чаин улубкънаи ахъю дерднаан гъар йигъан чаллан саб чІвеъ палтар илдитура, дурар чІяргъюра, хъа гъи дугъаз яв гъаъздин мажлисназ гъюз ккунди а. Гъадугъаз фуқла - мукІа йипава, белке дугъан юкІв архаин шул».

Думу минбарихъна за гъахъибси, дугъу гъадму риш архаин (сикин) апІру жорейин гафар апІуру ва чпин хулаз хъуркъган, гъадму шуру кІуру: «Гага, узу швумал гъахъунза, сарун гъамусдихъантина Аллагъу Тааълайиз хъял шлу ляхин апІидарза, хъа йиз увухъна вуйи саб тІалаб айиз». Гагайи гъерхру: «Фициб вуйкІана яв тІалаб?» Дугъу жаваб тувру: «Уву гъарган узуз гъамци кІури шулва: гъаму аламдин вари баяр увук лишан кипуз гъюри шулу, ва девлетар айидари узкан увук лишан кипуз ихтияр тувувал ккун апІури шулу. Узуз Аллагъдинди ху апІураза: узу швуваз гъич саризра мутуван. Анжагъ Абдалла иб Мубаракдилан гъайри, фицики эгер ухъуз дин аш, дугъазра дин а».

Ва гагайи чан риш Абдалла иб Мубаракдиз швуваз тувру, дугъахъ ахъю жегъиз хъапІру, пулин дужмар тувру ва дугъаз йицлуб гъайванра хътауру, фицики дугъу Аллагъдин ччвурнахъан дин бадали женг гъабхуб метлебниинди.

Сабражну йишвунивкІуки Абдаллагъдиз Аллагъ рьякъюру. Дугъу дугъаз кІуру: «Эгер уву Учү бадали къаби хпир гъидитнуш, гъамус Учү увуз жигъил риш тувунча. Эгер уву яв хялариз айи - адру саб гъайван гъубккунш, гъамус увуз гъадму саб гъайвниин ерина жаваб вуди Учү йицлуб ужувлан ляхин апІурача. Ва Учүхъ ужувлан ляхин гъапІурин ужувлар давди гъюдучІвурдар ва Учүхъна илтиқидарикан гъич саризра зарар гъабхъундар ва хъибдар».

«Гъюкумдрин насигъатар»

УЖУДАР ИНСАНАРИКАН СЮГЪБАТАР

СИФТЕ ГАФ. ВуйиштІан, стабасаран чІалниинди вуйи «Ассалам» газат урхру мусурман гъардшар ва чйир жара республикйириъра цІиб адар ва хайлиндариз гъадушвариъ яшамиш шулайи ихъ ужударстар элугълийирихъди ихъ газатдилантина таниш апІуз ккунду.

бабкан гъахъихъанмина 70 йис тамам хъпахъди аьлакълу вуди Гъюрматнан грамота тувну.

Амма Аьлик Халилович лайиклу рягъятвал гъадабгъуз - пенсияйиз гъягъюз гъялак шуладар, фицики дугъхъан гъар йигъан инсанарин хайирназ ужувлан ляхнар дарапІди ктисуз шуладар... Гъайифки, абйир- бабарихъ мягърум гъахъи Шихмягъямедоварин шубур велед, гъадму гъисабнаан Аьлик Халиловичра, 1941- пи йисан сентябрин вазли Табасаран район-

ва гъадушван типографияйиъ печатникди лихуру. Гъелбетда, гъадмугандиз дурариз юкъур велед айи. Хъа амма типографияйиъ гъадабгъурайи жибзи маважибдихъ ахъю хизан убхъюз саб жерге читинвалар алахъурайи. Гъаддиз Аьликди чан набалугъ йисарихъанмина фикрариъ убчІвнайи пекарвалин пише ктабгъуз къаст апІуру. Уъл убжбан курсар ккудукІбалан къяляхъ Терекдин уъл убжру заводдиъ лихуз учІвру. Гъадму пишейиз дугъу чан уьмрин І3 йис бахш апІуру. Дугъу убжру дадлу уьлин варидари тарифар апІури гъахъну. КІури шулдаринхъа: «уъл варибдин кІул ву, кІури!».

Хъа «Терек» газатдин журналист Руслан Къумугъовди «Инсанариз хайирлу кас» кІуру чан макъалайиъ ихъ элугълийикан ва дугъан абайикан жара улупбарра аьлава дапІна. Дугъу гъамци дибикІна: «Аьлик Шихмягъямедовдин аба Зирдягъ гъулаъ жигъиларира ва яшлуирира варитан артухъди гъюрмат апІуру кас вуди гъахъну. Думу адру саб йигъинжагъра кІули гъябгъурдайи.

Иллагъки инсан кечмиш гъахъиган, дугъахъ Ясин урхруган, джюйир урхруган, зикрар апІруган гъадму касдин иштираквал чарасуз герек шуйи. Дугъахъди хъуд йисаъ айи чан хтул Аьликра гъягъюри гъахъну.

АС-САЛАМ-ФОТО

Гъизилин хилар хъайи хайирлу кас

Учу гъаци вуйивалиин къадарсуз шад вуча. Магъа гъаму улихънаси ич редакцияйиз Кабардино-Балкарияйин Республикайин Терский райондин «Терек» газатдин къюб нумрайиъ жорбежор йисари чап дапІнайи къюб макъала хътаъну ва учкан ихъ багъри «Ассалам» газат урхрудар Хив райондин Зирдягъ гъулан агъали, гизаф йисари чан хизандихъди Кабардино - Балкарияйин Республикайиъ яшамиш шулайи, хайлин вахтна гъулан мистаъ имамвал гъапІу ва учв яшамиш шулайи гъулаъ варитІан гъюрматлу кас Шихмягъямедов Аьлик халуийихъди таниш апІуб ккун апІура. Дугъан яш гъамус 77 - пи йисаъ убчІвна. Гъелбетда, иншаАллагъ, учу ахъю разивалиинди гъадму тІалаб тамамра апІидича.

Сифте Терек шагърин ветеранарин Советдин председателъ Л. Урумовдин «Гъизилин хилар хъайи кас» кІуру макъалайиан сакъюдар цІарар кІваин апІурача. Дугъу асас вуди гъамци бикІура:

- Шагъриъ ясана райондиъ гъаму аьжайиб кас, халис зегъметкеш, «Терек - хлеб» ччвур али уъл убжру карханайин устад шлиз аьгъдархъа?! Шихмягъямедовдиз райондин администрацияйин терефнаан гизаф йисари намуслу зегъмет зигъаз лигну ва

дин Бургъанкент гъулаъ айи детдомдиз гъаъру.

УрчІвуд йисандин вахтна гъадушваъ гъахъи йигъар - вазар дугъаз гъичра гъархрадар. Думу гашлу йисари дугъаз инсандин уьмрин бахт гъицибкъу уьлин саб къацІнаъ айиганси гъибгъуйи. Белке гъаддиз думу гъеле набалугъ йисарихъанмина уъл убжру хидиза кІуру фикрарикк ккахънади гъахъуншул. Хъа амма дугъан сифтейин уьмрин къисмат жара саягъниинди ккебгъру – мектебдиъ варитІан ужудар аьгъювалар гъадагъу Аьлик Табасаран райондин «Колхоздин уьмур» газатдин типографияйиз наборщиквалин пише гъадабгъуз гъаъру. Дугъкан ужур печатник ва наборщик шулу. Хъасин думу Мягъячгъалайин С. М.. Кировдин ччвурнахъ хъайи типографияйиз ляхниз къабул апІуру. Чан ляхниъ заан хъуркъувалар гъадагъбахъди сабси Шихмягъямедов 8 йисандин муддатнаъ Дагъустан АССР – ин Верховный суддин халкъдин заседателъди ктагъуру.

Амма Аьликдин гележегдин уьмрин къисмат думуган Мягъячгъалайин бухгалтервалин курсариъ урхури гъахъи кабардин шурахъди сатІланди вуйи хизан ккебгъбахъди дигиш шулу ва думу 1966 – пи йисан чан хпирихъди Терек поселекдиз гъягъюру

СацІиб вахтналан абайи чан хутлиз гъудгнар апІузра улупуру. Чаз таниш дару аьраб чІалнан гъярфар ва гафар гъадму набалугъди ухди ва рягъятди аьгъю апІуйи».

Гъелбетда, макъалайиъ къайд дапІнайи гъаму цІарар хъайи- хъайибси туврача. Магъа дурар: «Гъайифки, Аьлик халу хпирихъ мягърум гъахъну. Хъур веледдин гъайгъушнарин гъагъ чаин алабхъуру.

Думу цІийикІултІан инсанариз уъл убжбан пишейихъ хъюгъру. 8 хтул тербияламиш апІбан ляхнизра чан къувватар харж апІура. Набалугъ йисари дугъаз чан абайи туву диндин дарсар давди ккудукІундайи. Ислам диндин гъякънаан ужудар аьгъювалар айи Шихмягъямедовдиз учв яшамиш шулайи гъулан имамвалин пише кІули гъабхуз теклиф апІуру. Дугъаз чаз ихтибар дапІнайи гъуллугънан жавабдарвал фуқкан ахъюб вуш ужуди аьгъя.

Хъа амма чан рягъматлу абайи кІули гъубху пише чавра давам апІувал дугъаз уьмри къисмат дапІнайивалиин шад ву. «Инсанариз хайирлу кас хъуб!» - магъа гъамциб лишниккди думу кас яшамиш шула».

Гъит Аллагъу Тааълайи гъамцдар ксарин ужувлан ляхнар ва гъяракатар савабар тувбиинди лишанлу апІри!

Амин.

АХИРАТДИН ЙИГЪАН УЧВУЗ ИЧВ ВА ИЧВ ТУХУМДИАН ВУЙИДАРИН ЧЧВУРАР КТУХБИИНДИ ДИХ АПИДИ

ГЪЯДИС

СУАЛАР – ЖАВАБАР

Урхурайдарин суалариз ДУМД - дин Экспертдин отделин гьуллугъчи **Мугъяммад-гъяжи Мугъяммадовди** жавабар тувра

– Жвуван веледариз фицдар ччвурар тувуб ужу ву?

– Абйир - бабарин улихъ дивнайи вазифйиркан аса-суб чпин веледариин ужудар ччвурар иливуввал ву. Ихъ Пайгъамбарин ﷺ гъядискиваин аплухъа: «**Ахиратдин йигъан учвуз ичв ва ичв тухумдиан вуйидарин ччвурар ктухбиинди дих апиди**».

Ухъу жвуван веледариин ужудар ччвурар иливуб лазим ву. Аллагъди Гъаънайирин гъядисди дупна: «Аллагъдиз ﷻ варитан ккуни ччвурар Абдуллага, Абдурягъман ву».

Жвуван веледариз пайгъамбарин, Аллагъди гъаънайидарин ччвурар тувувалра сунна ву. Месела: Муса, Иса, Нюгъ, Ибрагъим ва гъ.ж.

Гьелбетда, жвуван веледариин ихъ Пайгъамбарин ﷺ ччвур иливувал варитан ужуб ляхин вуди гъисаб апура, имбу пайгъамбарин арайи дугъан лайикълувалар артухъди айивализ лигну. Гъаци вуйивал Аллагъди Гъаънайирин гъамцдар гафарира тасдик апура: «Узу ккунди ва йиз ад за апури шли чан балвин Мугъяммад клуру ччвур иливиш, гъацир кас учвра ва чан

байра Женнетди хъиди». Хъа амма думу Мугъяммад ччвур иливу гъарсар кас Женнетдиз гъягъиди клуру гаф дар. Гъядугъаз ухшар вуйивалин жюрейинди, шариаътин вари къанунар хъайи - хъайибси ва дюзди клулиз адагъури, лайикълу саягъниинди уьмур хъапну ккунду. Ухъу Мугъяммадин ччвурнахъна ахью гъюрмат уьбхбиинди янашмиш хъуб лазим ву. Ари гъаддиз гъарсаб хизанди Мугъяммад клуру ччвур иливуб ужу ву, Аллагъу Тааълайн улихъ жвуван лайикълувалар улупбан бадали. Гъацира Мугъяммад ччвур али касдихъна гъюрмат дюбхну ккунду.

Жвуван веледариин малайикарин ччвурар иливубра ужу ву, мисал вуди гъадабгъиш гъамрар:

Жабраил, Мукаил, Исрафил ва гъ.ж., хъа гъацира алимарин Аллагъдиз ﷻ ккунидарин-авлийирин, шейхарин.

Ухъу ччвурар тувуз ихтияр дапну ккуни ччвурарра шулу. Дураар пис мяна айи ччвурар ву:

Мисал вуди гъадабгъиш, Залум - инсафсузур клуру гаф ву, Муррат – дерд, бала - къаза хрур, Сафигъят - ахма-

къур, Казибат - кучляжур. Яраб жвуваз гъаму гафнан мяна аьгъюган, гъамци пуз хушлу шуйклан: «Залум гъафну». Гъадму жюрейин ччвурар иливнаш, дигиш алуб ужу ву, хъа амма чарасуз ву клури алдагъну ккундар.

Бицидариин гъичра иливну дакки ва ухъу гъадрарихъан ихтияр дапну ккуни ччвурар гъамрар ву: Абдуляба (Къабайн лук), Абдулузза (Узза клурурин лук), Абдулманаф (Манаф клурурин лук).

Аллагъдин ﷻ ччвурарилан гъайри гъич сар касдизра шлин вуш, ясана шлинуб вуш лук ву дупну ккундар. Гъадму жюрейин ччвурар алш, жарадарихъди чарасуз дигиш алуб лазим ву. Псевдонимар тувуз хай шулу.

Жвуван бицидариин ччвурар иливруган абйир - бабариз чпи кадабгънайи ччвур багъри ччалназ илтибкган фициб мяна туврайиб вуш аьгъяди ккунду.

(«Мугъниль – иль - мухътаж», 6- пи том, 146 - пи маш, «Иаънату – ат-Талибин», 2- пи том, 384- пи маш, «Тухрафт – уль – мухътаж», 4- пи том, 268 – пи маш, «Танвир - уль-къулуб»)

– Хил за апибиинди ясана клул хъапибиинди салам тувуз хай шулин?

– Анжагъ хил за апибиинди ясана клул хъапибиинди салам тувуз хай шулдар, хъа

амма «Ассаламу алейкум» гафнан ерина хил за апибиинди ясана клул хъапибиинди тебрик апуз шулу, эгер уву салам туврайи гъадму кас ярхла манзилнаъ ади гъахъиш.

– Саб жерге ксари жвувак гъюрс кибтлуз хай шулдар, клури шулу, фицики уву Аллагъдиктан ﷻ гъаддик ахью умудвал киврайивалик гъисаб шула, клури. Гъаци вуйинхъа?

– Гъадрарикан хайир шулу, клури жюрбежур гъибар, гакъликан дапнайидар ва гъадрариз ухшар вуйи жара гъибар ккахъуз хай шулдар, фицики гъаци апувал ширк гъисаб шула (гизаф аллагъариз гьуллугъ апувал).

Дугъридан, жвуван гардандик гакъликан дапнайи гъибар ккахъну клури, дидкан

фу хайир - ужвал хъибдихъа, дурари фициб хатла - балайиккан уьрхидихъа?

Хъа Къуръандин аятар ясана Аллагъдихъна ﷻ илтиклирайи дюъйир кайи гъюрснакан улхуруш, думу жвувахъди хъади ужу ву, гъеле думу хъайиваликан айи зарар адар, хайиртан.

Гъаз гъапиш Аллагъдихъна ﷻ фунуб жюрейинди илтиклишра (бикбиинди ясана мелзнииинди пувалиинди) ужу ву.

Гьелбетда, гъюрс хъазухъ, клури архаин духъну ккундар, хъа гъарган Аллагъдихъна илтиклирайи апури, Дугъахъна жвуван тлалабар хъади илтиклирайи ккунду.

– Бицинур чвуччвуз кечмиш гъахъи чан ахьюнур чвуччвун ачни хпир чаз швушвди гъадагъуз хай шулин?

– Хай шулу. Чвуччвун ачни хпир Шариаътиинди хпирди гъадагъуз къадагъа дапнайи ксарик кахърадар.

На все воля Аллаха ﷻ, и к Нему мы все будем возвращены.

Коллектив Духовного управления мусульман Дагестана и редакция газеты «Ас-Салам» выражают глубокое соболезнование редактору газеты «Ас-Салам» на табасаранском языке Пирмагомеду Касимову в связи с кончиной его брата.

Да смилуется над ним Аллах ﷻ и сделает его обитателем рая! Амин.

Рузнама

ИЮНЬ

югъ	Утрений Ас-Субхл.	восх.	Обеден. Аз-Зугър	После-обеден. Аль-гласр	Вечерн. Аль-Магъриб	Ночной Аль-глишай
1	2.53	5.15	12.53	16.56	20.34	22.33
2	2.53	5.15	12.53	16.56	20.34	22.33
4	2.55	5.16	12.53	16.56	20.33	21.31
6	2.58	5.18	12.54	16.57	20.32	22.30
8	3.01	5.18	12.54	16.57	20.31	22.29
10	3.03	5.20	12.55	16.57	20.30	22.28
12	3.06	5.21	12.55	16.57	20.29	22.26
14	3.09	5.22	12.55	16.56	20.28	22.24
16	3.11	5.24	12.55	16.56	20.26	22.22
18	3.14	5.26	12.55	16.56	20.25	22.20
20	3.17	5.27	12.55	16.56	20.23	22.16
22	3.19	5.29	12.55	16.55	20.23	22.14
24	3.23	5.31	12.55	16.55	20.21	22.10
26	3.26	5.32	12.55	16.54	20.20	22.07
28	3.30	5.34	12.55	16.53	20.18	22.03
30	3.34	5.36	12.55	16.53	20.15	22.00

Учредитель

Благотворительный фонд «Путь». Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет

Председатель редакционного совета муфтий РД Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ

заместитель муфтия РД Махди-хаджи МУТАИЛОВ Мухаммад-Рамазан РАДЖАБОВ

Редактор Пирмагомед КАСИМОВ

Канонический редактор Мухаммад-Рамазан РАДЖАБОВ

Художник Саид САИДОВ

Компьютерная группа Асият ХАНОВА Ахмед МАГОМЕДОВ

Менеджер Мухаммад ХИРИЯСУЛАЕВ

При перепечатке ссылка обязательна. Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам».

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по ЮФО (г. Ростов-на-Дону). Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 10-6401 от 15 декабря 2006 г. **Индекс 51325** Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20. Заказ № _____

Сдано в печать 13 март 2009 г. Тираж 1 000 экз.

Адрес редакции

367015, РД, г. Махачкала,

ул. М. Ярагского, 128.

Тел.: (8722) 61-00-64.

По вопросам подписки и доставки обращаться по телефонам:

по Республике Дагестан — 8-988-699-28-24 по г. Махачкале — (8722) 914-222. E-mail: info@assalam.ru; www.assalam.ru